

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobce: **F. H.**
bytem X
zastoupen zákonnými zástupci JUDr. M. H., bytem tamtéž
a R. H., bytem X

proti žalovanému: **Moravské gymnázium s.r.o.**
sídlem Veveří 30, Brno

o žalobě proti reakci ředitele žalovaného na žádost o přezkum výsledku hodnocení chování žalobce ze dne 11. 7. 2023

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce je žákem gymnázia. Na vysvědčení za druhé pololetí školního roku 2022/2023 bylo chování žalobce hodnoceno jako neuspokojivé. Zákonní zástupci požádali ředitele o přezkoumání výsledků hodnocení žalobce dle § 69 odst. 9 a 10 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Ředitel žalovaného v reakci ze dne 11. 7. 2023 zákonným zástupcům sdělil, že pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků byla dodržena, a hodnocení chování žalobce za dané období potvrdil.
2. Tuto reakci žalobce napadá žalobou. Dle žalobce se jedná o rozhodnutí v materiálním smyslu. Hodnocení chování bylo zdůvodněno zejména tím, že žalobce měl užít marihuanu na školní akci v Rakousku, což dle žalobce nebylo prokázáno. Žalobci vytýkané opisování při testu z fyziky, za něž mu byla uložena důtka třídního učitele, pak zákonným zástupcům nebylo nikdy oznámeno. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadenou reakci ředitele žalovaného zrušil.
3. Zdejší soud se nejprve zabýval tím, zda je napadená reakce rozhodnutím ve smyslu § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle § 65 s. ř. s. je rozhodnutím úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti jeho adresáta. Aby byl určitý úkon správního orgánu rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., musí mít takový úkon především skutečně účinky rozhodnutí, tj. musí mít povahu individuálního správního aktu, jímž jsou konkrétní osobě přímo zakládána, měněna, odnímána nebo závazně určována práva nebo povinnosti.

4. Práva a povinnosti osob, které se účastní středoškolského vzdělávání, a působnost orgánů vykonávajících na tomto úseku státní správu upravuje především školský zákon. Ředitel školy, případně i jiné orgány, vystupují nežádka vůči žákům a jiným osobám v rámci těchto vztahů vrchnostensky. Ředitel školy rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak, a zajišťuje včasnou informovanost dotčených osob o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta [§ 164 odst. 1 písm. a) a f) školského zákona]. V § 165 odst. 2 školského zákona je výslovně stanoveno, ve kterých případech ředitel školy rozhoduje o právech a povinnostech žáka nebo studenta (jedná se např. o přijetí ke vzdělávání ve střední škole, podmíněné vyloučení nebo vyloučení žáka ze školy, povolení a ukončení individuálního vzdělávání).
5. Vztahy v rámci středoškolského vzdělávání se ovšem realizují v různých podobách a nejedná se vždy o rozhodování o právech a povinnostech žáků. Některými z těchto vztahů se již v minulosti zabývaly také správní soudy.
6. Jedná se zejména o přezkoumání průběhu a výsledků závěrečné a maturitní zkoušky dle § 82 školského zákona. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 – 47, konstatoval, že přezkoumání výsledků maturitní zkoušky je koncipováno jako zcela samostatné řízení, které má charakter jakéhosi quasi-opravného řízení. *„Úspěšné vykonání všech částí maturitní zkoušky je podmínkou pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou, což je samo o sobě podmínkou pro výkon určitých povolání, podnikání v určitých oborech, respektive pro přijetí k dalšímu studiu na vyšších odborných či vysokých školách, stanovenou ve veřejnoprávních předpisech. Právo na svobodnou volbu povolání a právo na podnikání a provozování jiné hospodářské činnosti je zaručeno čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, právo na vzdělání pak vyplývá z čl. 33 Listiny základních práv a svobod. Nelze tedy popřít, že výsledek řízení o žádosti o přezkoumání výsledku maturitní zkoušky je rozhodnutím o (veřejných subjektivních) právech.“*
7. Nejvyšší správní soud se v minulosti zabýval také povahou výchovných opatření dle § 31 školského zákona (rozsudek ze dne 6. 8. 2019, č. j. 8 As 80/2019 – 30). Vycházel z toho, že kázeňská opatření existují ve dvou podobách: a) kázeňská opatření, která mají právní důsledky pro žáka nebo studenta, tj. vyloučení žáka nebo studenta ze školy a podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy, právním důsledkem je zde je ukončení (resp. možnost ukončení) vzdělávání žáka nebo studenta, b) kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Absenci právních důsledků pro žáka nebo studenta u těchto kázeňských opatření vykládá Nejvyšší správní soud tak, že jejich uložení nemá žádné dopady, které by souvisely s poskytováním vzdělávání či školských služeb danému žákovi nebo studentovi. Odborná literatura k tomu uvádí: *„Jejich uložení (a zaznamenáním ve školní matrice, popřípadě také na vysvědčení) tedy celý proces končí a v budoucnu nelze ze skutečnosti, že žákovi či studentovi bylo uloženo toto další kázeňské opatření, vyvozovat žádné právní důsledky.“* (Katzová, P.: Školský zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009).
8. Tato opatření *„jsou opatřeními, která nemají žáka či studenta v právní rovině trestat a zasahovat jeho právní sféru, naopak mají působit pouze v rovině výchovné a zejména upozorňovat na více či méně závažné chování konkrétního žáka či studenta, které koliduje s obecně akceptovanými pravidly chování; jsou to zejména rodiče, kteří by měli na uložení těchto výchovných opatření adekvátně reagovat, ať již případně snahou o pozitivní změnu v chování potomka, či vzájemnou komunikací se školou za účelem odstranění možných nedorozumění, která mohou vzniknout na obou stranách; touto reakcí by ovšem primárně neměla být (za srovnatelných okolností) obrana cestou práva.“*

9. Povahou úkonu ředitele školy dle § 69 odst. 10 školského zákona, kterým ředitel školy potvrdil hodnocení chování žáka na konci prvního nebo druhého pololetí, a možnostmi jeho soudního přezkumu, se správní soudy dosud nezabývaly.
10. Podle § 69 odst. 9 školského zákona *má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad.*
11. Podle § 69 odst. 10 školského zákona *v případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitel školy, je-li vyučujícím žáka v daném předmětu výchovného zaměření ředitel školy, krajský úřad, dodržení pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků podle § 30 odst. 2. V případě zjištění porušení těchto pravidel ředitel školy nebo krajský úřad výsledek hodnocení změní; nebyla-li pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti.*
12. Zdejší soud zohlednil shora uvedená východiska a vzal přitom v úvahu následující skutečnosti. Hodnocení chování není na zákonné úrovni nijak upraveno, podrobnosti pro hodnocení stanoví školní řád (§ 30 odst. 2 školského zákona). V § 69 odst. 10 školského zákona je sice upraven přezkum hodnocení chování žáka ze strany ředitele školy (pokud je ředitel vyučujícím, pak ze strany krajského úřadu), ten ovšem probíhá pouze v rozsahu dodržení pravidel pro hodnocení dle školního řádu a zákon pro něj nestanoví žádná formální pravidla (na rozdíl od § 82 školského zákona se nepředpokládá ani „rozhodnutí“). Hodnocení chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech, nepromítá se do studijního průměru a nijak neovlivňuje postup žáka do dalšího pololetí a do dalšího ročníku. Nemá vliv ani na případné přijetí k dalšímu studiu na vyšších odborných či vysokých školách či výkon výdělečné činnosti. Hodnocení chování tedy přímo nezasahuje do práva žáka na vzdělání ve smyslu čl. 33 Listiny základních práv a svobod (na rozdíl od krajních prostředků v podobě podmíněného vyloučení či vyloučení žáka).
13. Jakkoliv je hodnocení chování součástí vysvědčení, a zákon umožňuje požádat o jeho revizi, dle zdejšího soudu se svou povahou jedná o institut, který nemá žáka či studenta v právní rovině trestat, ovlivnit jeho výsledky ve vyučovacích předmětech, potažmo úspěšné dokončení vzdělání a přijetí ke vzdělání ve vyšším stupni či jinak zasahovat jeho právní sféru, nýbrž působit primárně ve výchovné rovině tak, aby nebylo v budoucnu nutné užít jiných opatření, které již nepochybně práva žáka či studenta zasáhnou (zmiňované podmíněné vyloučení či vyloučení). Jelikož se tedy hodnocení chování odráží jen v tom, že je uvedeno na vysvědčení žalobce, a jinak se jeho právní sféry nedotýká (nic konkrétního v tomto směru netvrdí ani žalobce), napadená reakce ředitele žalovaného nenaplnuje definiční znaky rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., tj. nezasahuje přímo do práv žalobce.
14. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřipustný. Podle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Podle § 70 písm. a) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími.

15. Zdejší soud proto žalobu dle shora uvedených ustanovení odmítl. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 12. října 2023

David Raus v.r.
předseda senátu